

3.
СТРАНА

Преображењске свечаности

Лето у знаку Бобана и Бранке

9.
СТРАНА

5.
СТРАНА

Признање за оца Бибића

СНН

У посети фрушкогорском крају

8.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Патријарх српски Иринеј, поводом идеје о деоби КиМ

Косово могу да окупирају, али га ми не смејемо поклонити

„Сила, каже народ, узме и земље и градове, ако хоће да узме – нека га окупирају, узму, али ми не смејемо никако дати своју свету земљу, јер народ каже: Оно што се силом узме, на неки начин се и врати, а за то имамо доказа код народа јеврејског који је 2000 година чекао да се врати у Јерусалим и вратио се“, поручио је патријарх Иринеј у беседи коју је одржао на Преображење, у цркви на београдском Видиковцу. Додао је да „не може да не проговори неколико речи о нашем Косову, о нашој благословеној земљи, о нашем Јерусалиму, који је угрожен више него икада у својој историји“.

За разлику од политичког врха Србије, Српска православна црква и њен поглавар, патријарх Иринеј, не одустају од става да Косово и Метохију треба сачувати у саставу наше матичне земље. Такви позиви стижу и из саме Патријаршије, као и од монаштва и свештенства Епархије рашко-призренске

никада дозволити да Косово буде нечија друга земља, „а поготово народа који је годинама и вековима уништавао светиње наше на Косову и Метохији. И они данас треба да буду чувари њихови“.

Закључујући преображенску беседу, поглавар СПЦ-а је позвао вернике да се заједно „помоле Господу да Господ учини код оних који одлучују, који кроје капу народима и људима, да Косово остане српско као што је то вазда било“, јер „не смејемо никада дозволити да га некоме предамо“.

Позив за очување Косова и Метохије у саставу Србије стигао је и од монаштва и свештенства Епархије рашко-призренске. Игумани и игуманије 20 манастира, у којима, како се наводи, данас има 120 монаха и монахиња, као и 70 парохијских свештеника и свештенослужитеља, потписали су апел којим, кажу, исказују „најдубљу оданост Светом архијерејском Сабору Српске православне цркве, који је у мају ове године изнео јасан и недвосмислен став о јужној српској покрајини“.

У апелу се, између осталог, истиче да је КиМ са својих хиљаду и петсто српских православних хришћанских манастира, цркава, задужбина и споменика српске културе неутуђиви део Србије, као и да „очување овог дела наше земље није питање ни националне идеологије или митологије, нити, штавише, само територије, већ представља саму срж нашег црквено-народног бића и постојања“. Став монаштва и свештенства је и да очу-

вање Косова и Метохије као интегралног дела Србије, по свим међународним стандардима, а уједно, у складу са Уставом Републике Србије и са Резолуцијом 1244 УН, „не значи конфронтацију са светом, већ управо афирмацију става да се без основних права и слобода једног народа, његовог идентитета, духовности и културе не може наћи стабилно дугорочно решење“.

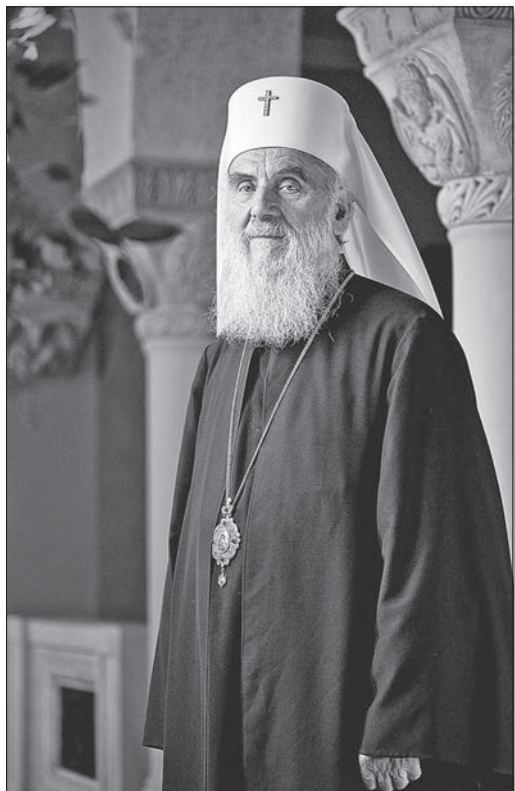
Сабор СПЦ-а, на чије се ставове позивају потписници апела, упутио је из Пећке патријаршије поруку „домаћој и светској јавности“, у којој се, између осталог, каже да се „просперитет Србије не може градити на дезинтеграцији онога што представља камен темељац њеног идентитета и њене историје и државности“. Чланови Сабора изразили су наду да ће се проблем решити „искључиво мирним путем, на начелима правде и права“. Наводи се и да „без сагласности Србије и Савета безбедности УН и без консензуса свих европских земаља (међу којима чак пет чланица ЕУ не признаје независност Косова) ова ситуација не може бити насилно промењена и поред свих политичких притисака са којима се суочавају како Србија, тако и поједине друге земље које не признају 'независно' Косово“.

Сабор сматра и да идеја о подели КиМ „не би била ништа друго до признавање независне државе Косово и поклањање највећег дела територије покрајине“, а у „светској историји нема примера да неки народ у миру, две деценије по-

сле оружаног сукоба, даје своје за своје“.

Коментаришући ставове СПЦ-а, аналитичар Драгомир Анђелковић за „Политику“ каже да од оног момента када је отворен дијалог о Косову свако има право да изнесе свој став, био он припадник цркве или се бавио неким другим занимањем.

„Легитиман је став монаха. Међутим, свакако су легитимни и другачији ставови који се чују у вези са Косовом. Крајњу реч о томе свакако би требало да имају сви грађани на референдуму, јер само тако може да се мења Устав или пак да се одбаце предлози за његову промену“, оцењује Анђелковић. ■

Како је рекао, има много мудрих људи који говоре и мисле да се још дешавају велика превирања у овоме свету и да то питање не смејемо никада тако брзо да решимо него да се боримо да га сачувамо, „па ако га, не дај Боже, изгубимо, да се боримо да га вратимо“. Патријарх је, преноси „Спутњик“, нагласио и да не можемо

стира, црква, задужбина и споменика српске културе неутуђиви део Србије, као и да „очување овог дела наше земље није питање ни националне идеологије или митологије, нити, штавише, само територије, већ представља саму срж нашег црквено-народног бића и постојања“. Став монаштва и свештенства је и да очу-

АПЕЛ МОНАШТВА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Евентуалном поделом, разменом територије или „разграничењем између Срба и Албанаца“ на сувереној територији Србије, како се истиче у апелу Српске православне цркве, највећи део нашег народа на КиМ „аутоматски би био остављен на милост и немилост онима који ни до сада нису показивали спремност да поштују наша права“. У таквом немилостивој развоју догађаја, упозорава се, постоји велика опасност да будемо изложени погрому сличном оном из марта 2004. или да под притиском и тихим терором будемо присиљени на егзодус. На „највише представнике Републике Србије, као и међународне представнике“, апелује се да се „нашем свештенству, монаштву и верном народу на Косову и Метохији“ омогући опстанак и миран живот, да се сачувају древне светиње и самим тим обезбеди вековни континуитет постојања Српске цркве на овом простору. Апел, кажу његови потписници, међу којима су игуман Високих Дечана архимандрит Сава, игуман Сопоћана архимандрит Теоктист, игуман Ђурђевић ступова јеромонах Гаврило, игуманија Грачанице Стефанида, игуманија Пећке патријаршије Харитина, не представља мешање у политику, „већ је пре свега гласан вапај оних који, живећи на Косову и Метохији, и пред Богом и сопственом савешћу имају одговорност према верном народу, са којим чинимо живу Цркву“.

Храмовна слава у Десци

ДУХОВНОСТ

Духовни и морални преображај – задатак за сваког од нас

Срби у Десци су и ове године достојно прославили своју храмовну славу Преображења Господњег. Будући да се празновање заштитника месне српске православне цркве сматра једним од највећих догађаја у животу месне српске заједнице, сваке године прослави патрона светиње претходе веома озбиљне припреме и организација, а тако је било и овом приликом. На сам дан црквеног празника, 19. августа,

темишварске, односно, протојереј-ставрофор Аурел Бекан од стране Румунске православне цркве у Мађарској, у месном српском православном храму уприличен је свечани чин резања славског колача и благоуспешна кољива. Кумовао је Душан Туцаков са својом породицом из Београда. Овогодишњи кум, иако живи у главном граду Србије, не заборавља своје корене, дешчанско порекло и сваке године са својом фамилијом

мештанима су се у свечаном обележавању храмовне славе прикључили и бројни српски православни верници из околних насеља, па и шире, штавише, дошли су гости и из Србије.

Свету литургију служили су манастирски егзарх, протосинђел Јустин (Стојановић), протонамесник Далибор Миленковић, парох сегедински, протонамесник Светомир Миличић, парох дешчански и ђакон Иннокентије.

У склопу славске литургије свечану беседу одржао је протонамесник Далибор Миленковић, парох сегедински, после чега је уследила литија и освећење грожђа. За разлику од ранијих година, овом приликом свечани чин извршен је у светом храму.

Након окончања свете литургије и пригодног дружења, Дешчани и њихови гости отишли су на заједнички ручак, тзв. трпезу љубави.

Поподне, након вечерња које је служено у 16 часова, а у којем су учествовали како поједини свештеници Епархије будимске, тако и Епархије

долази на веће црквене празнике и прославу преображенске храмовне славе у своје родно село.

„Привржен сам селу. Није само да ме вуку корени, него хвала Богу постоји и једно потомство којем ваља показати одакле су. Мислим да се доживљај како ми празнујемо у Србији, у Београду, разликује од овога. Ја настојим да пренесем мојој деци оно што сам ја добио од својих родитеља. Радује ме што полако уживају у овоме, јер њихови вршњаци у Београду ове ствари, нажалост, не познају. То је један од разлога што корени, срце, вуче назад“. Душан Туцаков је за следећу годину кумство предао породици Фридман.

На крају свечаног обреда, присутним српским православним верницима из Деске и околине, те других насеља у Мађарској, па и Србије, обратио се протојереј Дина Чоков, парох семиклушки из Румуније, који је говорећи о великом јеванђелском догађају подсетио:

„Шта је радио Господ на данашњи дан? Хтео је да укрепи своје апостоле. Зато је изабрао три апостола: апостоле Петра, Јакова и Јована. Ову тројицу је Господ изабрао од дванаесторице и попео се са њима на Таворску гору. Зашто се Господ није преобразио у долини? Могао је, али цела појава опет нас само учи: пењање је нека врста жртве. И ми се морамо успињати молитвом и духовно према Богу.[...] И ми се морамо преобразити како бисмо били бољи људи. Ако се ми преобразимо, онда ће и сви око нас да се преобразе. Сваке године, сваког дана, Бог све обнавља за Човеково добро!“ – подсетио је протојереј Чоков.

Након беседе проте из Великог Семиклуша, Румуније, присутнима се поздравним речима обратио и домаћин празновања патрона светог храма у Десци протонамесник Светомир Миличић, парох дешчански. Он се најпре захвалио својим колегама – свештеницима, браћи у Христу, кумовима славе и организаторима прославе заштитника дешчанске светиње.

После вечерња, уследио је пригодни културни програм. Најпре је у музеју Културног, образовног и верског центра „Свети Сава“ отворена изложба под насловом „Живот и култура Буњеваца у Бачкој“, аутора Сенада Емре, а потом су на дворишту већ поменуте установе свој богат репертоар представили учесници Музичког кампа, који је у организацији дешчанског КУД-а „Банат“ одржан од 13. до 19. августа (опширније о изложби и кампу у наредним бројевима нашег листа).

Славско весеље настављено је општенородном забавом уз коју се надовезала и заједничка вечера Дешчана и њихових гостију. За добру разоду присутних, овом приликом, побринуо се Оркестар „Жице из равнице“ из Новог Кнежевца, Србије. Општенородно преображењско славско весеље Дешчана и њихових гостију потрајало је до ситних сати.

Додајмо и то, да су покровитељи, односно суфинансијери прославе преображенске храмовне славе у Десци били Културни и документациони центар Срба у Мађарској, Српска народносна самоуправа у Десци и месно Културно-уметничко друштво „Банат“.

(Галерију фотографија погледајте на Фејсбук профилу нашег листа)

Предраг Мандић

ИСТРАЖИВАЊЕ

Резултати анализе Напредног клуба

Извештај о политичким правима Срба у Мађарској (2)

У наставку анализе о положају српског народа у земљама региона, у делу који се односи на Мађарску, истраживачи цивилне организације Напредни клуб истичу да последњих година положај Срба у Мађарској иде узлазном путањом. Са друге стране, ниво и обим комуникације и сарадње са матичном државом не дају разлога за задовољство, пре свега због изостанка суштинског интересовања од стране функционера у Београду

Укидање Министарства за веру и дијаспору, коме би могли да се обрате, једна је од основних замерки не само Срба према отаџбини, него чак и мађарских колега. Недостаје и институционална комуникација која са Амбасадом никада није донела жељене резултате и тешко је допрети до српских институција надлежних за поједина питања.

На састанку који је крајем 2017. године одржан у Темишвару, чланови Сталне конференције српских организација из региона, међу којима су били српски посланик у мађарском парламенту и председница скупштине ССМ-а, након дводневног заседања, су Београду – поред апела за преиспитивање институционалног оквира за повезивање и сарадњу матице са расејањем (што је раније, до укидања, било поменуто Министарство за веру и дијаспору)

ничке тензије, а и мање су чести инциденти чије су жртве Срби.

Као важан разлог евидентног поправљања положаја Срба у Мађарској, представници Срба наводе и повољне међудржавне односе. Мањкавост је свакако недовољно поклањање пажње и материјално улагање у медије на матерњем језику, што знатно спутава употребу матерњег језика. Присуство портпарола значајан је помак, али мањински посланици немају реалан и равноправан политички утицај.

Неравноправност и неиспуњење законим предвиђених права Срба присутно је на територији Косова-УНМИК. У Албанији су и поред формалних промена ограничена и уска права непромењена. У Словенији је делимично решено питање „избрисаних“ грађана, али српски народ још увек није добио статус и права националне мањине. Известан напредак уочен је кад је реч о државама у којима је српски народ национална мањина од давнина – Мађарској и Румунији.

Деценија анализе показала је срамотно држање Европске уније, посебно Британије, Немачке и Француске, према равноправности и правима припадника српског народа. Није реч о поштовању домицилних закона и немешању у питања права националних мањина других држава, напротив, реч је неправедном односу, двоструким стандардима и мржњи према српском народу која је делимично део политичког прагматизма и односа према Руској Федерацији, а делимично део старих предрасуда и вентил за негативну енергију сузбијену

како би отпочело решавање проблема који су се нагомилали – поднели и захтев за омогућавање лакшег поступка пријема у српско држављанство, изналажење могућности да се за Србе из региона обезбеди заступљеност у парламенту Србије као и могућности да се уведе нови термин – статус припадника српског народа.

Последњих година, положај Срба у Мађарској иде узлазном путањом. Већа финансијска давања из државног буџета Мађарске пружају стабилност функционисања српских институција, а управљање школама од стране ССМ-а, резултирало је унапређењем образовања на матерњем језику. Активношћу и залагањем, Срби успевају да одржавају, али и да проширују културни опсег деловања, који је веома битан за живот и функционисање наше српске заједнице. Смањене су међует-

СУМОРНА СЛИКА У ЗЕМЉАМА РЕГИОНА

Десет година извештаја Напредног клуба о политичким и другим правима српског народа у заграничним земљама Балкана и Средње Европе доноси целовиту и ружну хронику обесправљивања, запостављања и прогона велике већине од 1,7 милиона Срба који и даље живе у областима од којих су неке вековима биле српске или биле део старе српске државе. Током десетогодишњег раздобља, српски народ је драматично обесправљен у Црној Гори. Практично је политички и културно избрисан у Федерацији Босне и Херцеговине. Предмет је настојања државних установа у циљу обезвређивања и ограничавања постојећих права у Републици Хрватској, где су у току кампање шовинизма и мржње дела елите, Римокатоличке цркве и широких слојева друштва. Српски народ изгубио је важне политичке позиције и реална права у Македонији, стечене после 2001, док питање права на слободу вероисповести није померено са мртве тачке.

самоанетнутим идејама о мултиетничности и илузијама о „баштенском“ друштву, које елите ових држава мисле да су успоставиле у својим срединама.

САД и ЕУ су током протеклих десет година углавном настојале да одрже постојеће стање. У већини држава, изузев Републике Српске/БиХ, Румуније и Мађарске, то стање је неповољно за српски народ. Вашингтон и Брисел нису учинили ништа да буду остварена основна и законом обезбеђена права у седам држава и ентитета, иако су се у Србији редовно занимали за права мањина њихових штићеника, која су после 2005. била на вишем нивоу и боље заштићена него права заграничног српског народа у тим државама.

Напад на Републику Српску није прекинут, већ је делимично заустављен пошто је питање умањења и укидања њене аутономије дефинисано уставом постало међународно

питање на попришту између Руске Федерације и САД/НАТО. Страх од радикалног ислама и одбијање Бошњака да прихвате Бутмирски пакет реформи које воде ка постепеној унитаризацији државе, одмогли су, такође, напорима САД и ЕУ да обезправе и укину Републику Српску. Остао је негативан однос, који је у случају садашње амбасадорке САД у Сарајеву Морин Мекормак, високог представника УН за БиХ Валентина Инцка и појединих њихових колега из ЕУ агресиван и у суштини незнатички.

Република Србија, посебно после 2012. године, није имала сталну и јасну политику према српском народу у региону. Установе су укидане, нејасне стратегије напуштане. Однос према народу у заграничним српским земљама био је себичан, партијски и посвећен личној популарности политичара. Напредни клуб захтева права за српски народ каква уживају други

СРБИЈА И ДАЉЕ БЕЗ ЈАСНЕ СТРАТЕГИЈЕ

Оно на шта Срби из Мађарске скрећу пажњу, јесте значај који Мађарска придаје својој дијаспори, која организује годишња окупљања на којима представници дијаспоре из целог света разматрају стратешка питања за земљу. Са друге стране, Срби из Мађарске, са српским дипломатама сусрећу се тек након званичних билатералних састанака, уместо да се представници Србије упознају са проблемима мањине мимо званичних разговора. Неопходна је јача морална и политичка подршка, пре него материјална, да би Срби могли да очувају и ојачају свој идентитет и да би унапредили свој статус. Потребно је да Србија развије стратегију према Србима у Мађарској, која ће обухватати културни, образовни и економски ниво, кроз подршку информисању и образовању на матерњем језику. У међусобним контактима са мађарским званичницима, потребно је ставити знатно већи нагласак на положај српске мањине.

Печуј

Сегедин

европски народи. Иста права која имају Албанци на Косову и Метохији за српски народ у Републици Српској. Иста права каква имају Албанци у

Републици Македонији за српски народ у Црној Гори. Пуна права дефинисана Ердутским споразумом, Планом 3/4 и Уставним законом о људ-

ским и мањинским правима за српски народ у Хрватској. Пуна права и реципроцитет за српски народ у осталим државама. Од САД и ЕУ тражимо поштен однос, неоптерећен историјском мржњом, културним расизмом и неправношћу.

Од Републике Србије тражимо јасну и дефинисану политику, изједначавање политике и инвестиција са сличним политикама Турске, Бугарске, Мађарске и Хрватске – будући да су српска улагања сразмерно гледано у просеку десетоструко мања. Од власти и опозиције Републике Српске тражимо усвајање заједничког националног и државног програма и јединство до коначног одређивања

Помаз

Калаз

ИСТРАЖИВАЊЕ

статуса ентитета. Захтевамо уврштавање политике према заграничном Српству међу „стубове“ државне политике, њено укључивање у све сегменте државне националне, спољне, економске, просветне и културне политике. Залажемо се за обнову установа посвећених политици према српским земљама и расејању, као и њихову департизацију. Тражимо да са новом деценијом започне једно ново политичко доба за загранично Српство.

Извор: Напредни клуб

Награда за сантовачкој пароха

Јереј Јован Бибић унапређен у чин протонамесника

После тринаест година службовања у Мађарској, јереј Јован Бибић је унапређен у виши свештенички чин. У разговору за наш лист, он каже да га ова награда и обавезује, и износи правце у којима би требало деловати у наредном периоду

Овогодишња слава у манастиру Грабовцу за о. Јована Бибића, пароха сантовачког, зацело, остаће у дугом памћењу, наине, одлуком Њ. П. епископа будимског Господина Лукијана, одликован је чином протонамесника. Духовни пастир сантовачких Срба, који за собом већ има тринаест година свештеничког службовања у Мађарској, признао је да га је изненадило унапређење у чин протонамесника што је свакако велика част и још већа одговорност. Поводом признања,

свештеник Бибић је за наш лист рекао:

„Ово одликовање пуно ми значи, али не само за мене, него и за моју породицу. Оно се тиче и мог села Сантова где сам парох, али и свих оних насеља где опслужујем, администрирам. Ова награда није само моја, него је она и награда мојих парохијана. У Сантову, Мохачу, Баји, Шумберку, Сечују... Ово признање, свакако, и обавезује! Имајући у виду да нас из године у годину све мање и мање има, и ми морамо много више чинити на пољу унапређења како верског, тако и културног живота. Међутим оно што свугде говорим и истичем јесте: треба да нас има, да се рађамо и

множимо! Нажалост, у појединим парохијама – у Шумберку и Сечују – остала је да живи само по једна породица. И у једном и у другом насељу живе три наше душе, али се чувају наши храмови, одржавају храмовне славе. Ево, примера ради, српска црква у Сечују је захваљујући нашој Будимској епархији обновљена, а ради се и у Мохачу, који је средиште нашег намесништва. Ту смо кренули од најкритичнијег дела: од конструкције па до самог крова итд... Изрека каже: кућа се гради од самог темеља, али се поправља од крова. Тако смо радили и у Сантову, Сечују, па сад и у Мохачу. После, дакле, има на претек, а што се тиче овог признања,

оно обавезује и оптерећује. И до сада смо се трудили, али од сада ћемо се трудити још више. Уложићемо још више енергије ради доброга наше Цркве и нашег народа“, изјавио је за *Српске недељне новине* отац Јован Бибић.

П. М.

ПРИЗНАЊА

ИНТЕРВЈУ

Љубомир Алексов, српски представник у Мађарском парламенту

Радна јесен пред посланицима највишег законодавног тела

Господине Алексов, ове године добили сте прилику да и у другом узастопном мандату заступате српску мањину у Мађарском парламенту. Шта је карактерисало рад највишег законодавног тела земље у прошлених неколико месеци колико сте Ви у посланичкој клупи?

– Могу да кажем, да се влада није мењала, а ни рад Парламента. Међутим, заседање које је почетком лета било у току, практично је било ванредно. Требало је надокнадити неке ствари које баш због изборне процедуре нису биле одрађене. Као што је познато, Мађарски парламент и Влада већ неколико година имају праксу да се буџет за наредну годину прихвати још пре летње паузе, што мислим да је веома позитивно и чини целу причу много лакше планирајућу,

„Најесен се у Парламенту очекује измена Основног закона, а надам се да ће се на дневном реду поново наћи Изборни закон, који се тиче народносне проблематике. Видећемо какве ће законске измене захтевати ова реконструкција читаве владе. Очекујемо да фондација којој су до сада припадале народности преда своју надлежност једном другом фонду. Ту ће бити огромних задатака“, каже Љубомир Алексов

под истим условима функционисао и од 2014-2018. године. Тај одбор и после избора наставља деловање под истим условима, или се надамо да ће ти услови бити исти, пошто је, као што сте споменули, немачка народност успела је да добије свог пуноправног представника у Парламенту. Он је уједно добио и задатак од председника Парламента и од избора је и председник Народносног одбора. Одбор би требао и надаље да функционише, али ту, наравно, треба да смо реални и треба да говоримо и о томе да пуноправни посланик има знатно већа овлашћења у раду Парламента, него ми који нисмо добили пун мандат, који смо само заступници својих националних заједница.

Покушавамо да поставимо правила рада и да видимо шта ће бити за нас из ове нове ситуације корисно. Надам се да никаквих негативних последица неће бити, јер је бар неко од народности добило то право да се уз сваку тачку дневног реда изјашњава, да гласа у Парламенту. Тако да се надамо да ће тиме и већинска политика више пажње да обрати на нас, припаднике народности.

Иако немају право гласа, искуство из претходног сазива говори нам да сте ипак имали могућности да утицате на креирање политичке, посебно када је реч о мањинским питањима. Дакле, било је прилика и да се осласите, што сте Ви, колико нам је познато, и користили.

– Јесте. Један део рада је само гласање, али наравно, треба доћи до гласања. Оне тачке дневног реда у Парламенту које тангирају и народности, проглашене су за народносне тачке, где ми пуноправно учествујемо у расправи. Одбор народности има право да даје предлоге за нове законе, да даје своје амандмане, да предлаже модификације појединих закона. Дакле, са те стране смо партнери у креирању политике и наш одбор је у претходном сазиву врло често и користио те могућности. Могу да кажем да је тај рад сада настављена. Ми смо за радне верзије закона, који су у овом кратком периоду били на дневном реду, имали своје модификације. Дакле, са те стране, можемо и као одбор да учинемо на рад и на формирање политике.

Наравно да је веома значајно да смо присутни. Имамо прилике и у неформалној форми да се обратимо ма-

ђарској политичкој елити, да изнесимо своје захтеве, да их убедимо и упознамо са нашим проблемима. Тако да је свакако 2014. учињен велики корак унапред и свакако је резултат овог првог мандата тај да су мађарска политичка елита, мађарске политичке партије, фракције у парламенту, прихватиле припаднике народности као партнере.

Споменули сте обраћање мађарским политичарима и у неформалној форми, у неформалним приликама. Колико су они флексибилни у комуникацији у тим другим приликама?

– Моје искуство је било апсолутно позитивно. Ако смо се обраћали неком члану владе или главним секретарима, министрима, нисмо били одбијани. Увек смо могли врло кон-

кретно да разговарамо о одређеним стварима. Поготово су биле корисне заједничке две владе, српске и мађарске, где су били присутни и представници Мађара из Србије. Били смо присутни и ми, Срби из Мађарске, што је довело до једног позитивног приступа нашој заједници. Мислим да има тих околности када се врло отворено може разговарати и са министрима. Ако су наше жеље, захтеви, проблеми, добро аргументовани и може се доказати општа корист, ако нам изађу у сусрет, онда смо сваки пут добили позитивне одговоре. На крају крајева, са сваком човеком се може људски разговарати.

Недавно сте Самоујрави Срба у Мађарској упутили иницијативу, односно, предлози да се осласи и поднесе своје предлоге, у свештој пред-

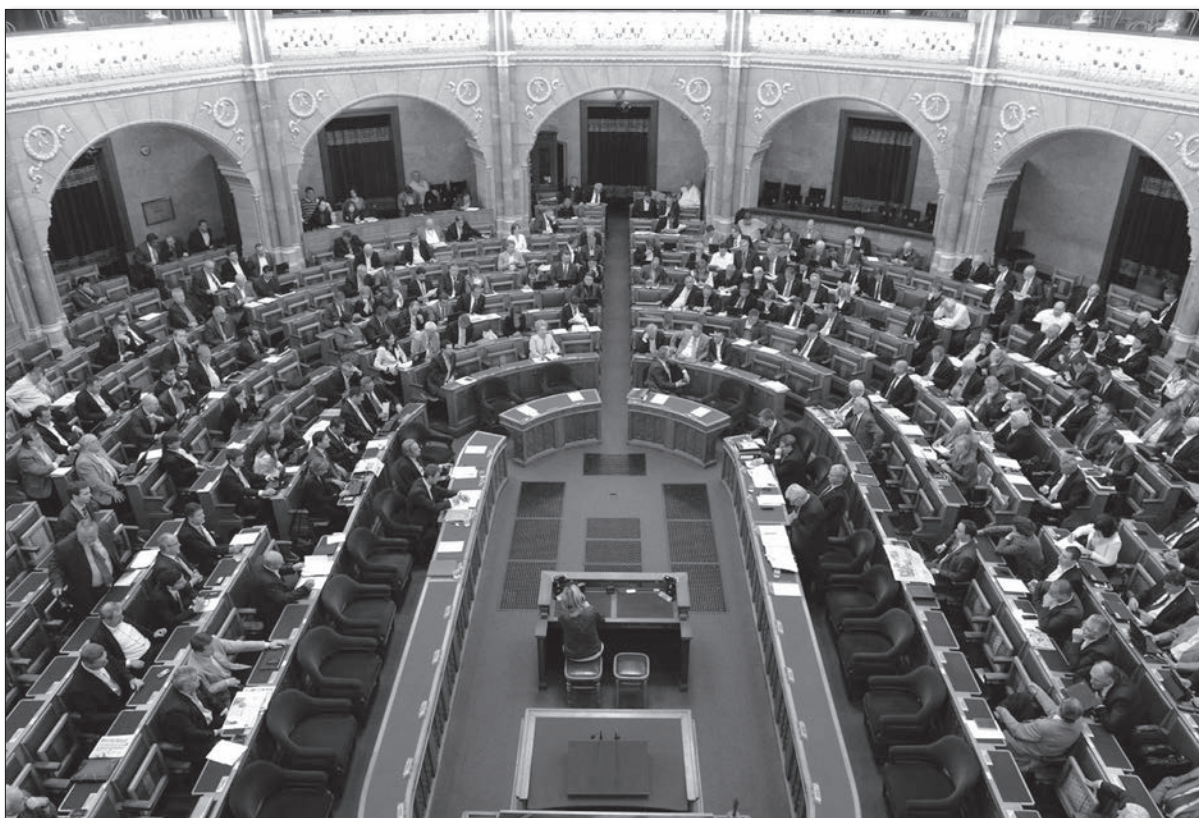
тако да је током лета на дневном реду расправа о буџету 2019. године и Парламент не одлази на летњу паузу док тај буџет не буде усвојен. Међутим, уз буџет су се нашле и друге разне важне теме на дневном реду. Можда је за нас, припаднике народности занимљив и интересантан закон или неколико закона који се управо односе на изборну процедуру. Ти закони су, такође, били на дневном реду у овом ванредном периоду.

Како сте се ви, мањински посланици, овога пута организовали у самом Парламенту? Знамо да су мањине и у прошлом сазиву имале своје представнике, а овога пута су само Немци добили јуноуравној посланика.

– Практично тако изгледа, да је рад Парламента законима, одлукама, уредбама строго кодификован и ради према строгим правилима. Ту самосталне иницијативе немају места. По правилнику рада Мађарског парламента припадници народности имају право да оснују Одбор народности, који је под истим називом и

Љубомир Алексов и Миклош Шолтес

ИНТЕРВЈУ

Према Вашим очекивањима, донети неке суштинске промене?

— До сада је проблематика народности које живе у Мађарској потпадала у надлежност Министарства за људске ресурсе, док је проблематика мађарских заједница ван граница и до сада била у надлежности вице-премијера, као министра који је задужен за мађарску националну политику. Сада, са овом реконструкцијом и изменом смо и ми, припадници народности, дошли у надлежност вице-премијера. Мислим да је то, свакако у оној хијерархији, један степен више. Мађарска политика је, што се тиче националне политике, свакако била на завидном нивоу и ако гледамо читаву Европу. Ми до сада нисмо имали нарочите примедбе на политику која се водила према народностима. Очекујемо да ће овом изменом бити спојена проблематика народности овде у Мађарској и проблематика мађарских заједница ван граница и тиме добити још већу пажњу него што је то било до сада. Свакако ће бити на високом нивоу представљена мађарска народносна политика и мислим да ће и надаље бити врло позитиван приступ према народностима, а то ћемо видети и у оним законима који ће у периоду испред нас, највероватније добити подршку и већину у Парламенту. Прво, ово ће бити свакако буџет за 2019. годину.

После летње паузе следе нове активности у Парламенту. У најкраћем, који су главни правци у којима ће се кретати те активности?

— Парламент има озбиљне задатке, сигурно, и за јесењи период. Очекујемо да се измена Основног закона. Надам се да ће на дневном реду поново бити Изборни закон, који се тиче народносне проблематике. Видећемо какве ће законске измене захтевати ова реконструкција читаве владе. Ми очекујемо да од 1. септембра, фондација којој су до сада припадале народности преда своју надлежност једном другом фонду. Ту ће бити огромних задатака. Видећемо како ће се мењати правила која се односе на мањинске организације, јер, ипак сви зависимо и од буџетских средстава. Биће сигурно радна јесен, то се већ сада види. ■

Спојене измене Изборног закона у Мађарској. Шта ће те измене конкретно значити за све грађане Мађарске, а посебно за припаднике народности?

— Тренутно у процедуру нису ушли они делови закона који се односе на мањинске, народносне изборе, дакле, на заступнике у Парламенту. Према тренутном стању, та питања нису отворена. Отворена су нека друга питања, првенствено она која су 2014-2018. чинила проблеме, из техничких разлога, а која нису била једносмислено регулисана у закону и првенствено се ради о регулисању учешћа у изборној процедури оних мањих партија које се пре избора формирају. Првенствено желе да узму државни новац, да искористе фондове, а на изборима или ни не учествују, или не постижу резултате, а после тога не стају. Иде се на смањење могућности злоупотребе читавог овог система. Међутим, и ту има неких ставки, мање важних, да не улазимо сада у детаље који, наравно, тангирају и земаљске самоуправе, као организације које истичу државну листу.

Али, ми смо и пре избора много говорили о томе да би требало да се мења читав систем избора народносних представника, посланика у Мађарском парламенту и требало би отворити могућност и за друге организације, да не буде самоуправа у монополном систему, која може да поставља листу на парламентарне изборе; да могу разне листе кандидата да се практично такмиче на тим изборима и да дође до проширења изборних могућности и за оне грађане који су регистровани на мањинским или народносним листама. Стални проблем је ко за коју листу гласа, да ли је по Уставу правилно да се гласа тако да се се губи право припадника народности да гласају за политичке партије. Ми имамо читав списак тих проблема о којима треба да се разговара. Као што мало пре рекох, овај део изборног закона тренутно није отворен, али у дискусијама и у разговору са политичким партијама имамо обећање да, уколико

се то у довољној мери још ове године припреми, највероватније ће се на јесен отворити и она питања изборног закона, која се односе на мањинске изборе, а ту смо апсолутно заинтересовани.

Нажалост, тренутно, све мањине, све народности нису истог мишљења. Различита су мишљења и треба да се нађе неки заједнички минимум, да се усагласе, и након тога може да се иницира измена изборних правила. Ја мислим да ћемо наћи ту могућност, а уз то треба да прво ми Срби, наша заједница, јасно формулише какве промене жели, шта су наши предлози и само тако може да се изађе пред ширу јавност, пред остале народности, пред, наравно, мађарску политику и да се тражи. Онда има шансе и наде да се ти наши захтеви и уваже и да се изборни закон модификује у правцу у ком ми, припадници народности желимо, молимо и тражимо.

Да ли Ви, лично, имате неку суштинску идеју којом ћете бити српска мањина шребало да иде у њом смислу, с обзиром да сте дуго година у Парламенту, да сте на лицу места иде се доносе закони и да познајете тамошњу климу? Да ли имате неки предлог, неку идеју којом би сте помогли нашој кровној организацији у правцу подношења тих предлога?

— Мислим да ту има више степеница које треба да пређемо. Прво, треба да усагласимо унутар куће шта ми желимо, шта жели српска заједница. Мислим да је овај изборни систем сада сазрео за измену, слично оним изборима као када се бирају самоуправе. Сличан систем би требао да се разради и за парламентарне изборе. Цивилне организације које имају право да истичу кандидате на изборима за самоуправе би по истим принципима могли то да чине и на парламентарним. Мислим да ту има и других, различитих модуса да се ова демократија и изборни систем модификују. Свакако треба да се прошири круг оних организација које могу да исти-

чу кандидате, које могу да истичу листе и да онда видимо које су оне које имају највећу подршку.

Други корак је да то усагласимо са осталим народностима, да видимо да ли су они отворени за такву једну модификацију и ако имамо заједнички став свих тринаест народности, онда има велике шансе да то прође и кроз процедуру Мађарског парламента. Досадашња пракса је показала да све што је кренуло од стране Одбора народности ка Парламенту, то је на пленарној седници добијало одговарајућу подршку. Надам се да ће и у овом случају бити тако. Предуслов је да се ми сложимо.

Последњи парламентарни избори у Мађарској су донели и неке измене у погледу организације саме владе, односно њене структуре. Нека министарства су укинута, нека су спојена, неке надлежности су пренете на друге институције. Ми смо већ објавили информацију да је мањинска проблематика пренета са ресорног министарства у надлежност вице-премијера. Шта то практично значи и да ли ће то,

ХОДОЧАШЋЕ

Сегединци поседали фрушкогорски крај

Задивљени лепотама Гретега и Сремских Карловаца

У организацији Сегединске месне српске заједнице и Сегединске српске народносне самоуправе, тридесеточлана група поклоника из Сегедина и околних насеља 11. августа кренула је у посету фрушкогорским манастирима и Сремским Карловцима.

Због непредвидивих разлога, попут стајања на граници и поправке путева због којих су поклонници морали да продуже пут за 120 километара, група из Мађарске је касније стигла до своје прве станице, а то је био манастир Гретег.

Поклонике из Мађарске дочекао је

и поздравио настојатељ манастира архимандрит Доситеј, а треба рећи да овде, у кругу сестринства (Гретег је женски манастир) живи и мати Марија, која је дуго година живела и Богу служила у манастиру Грабовцу. Парохијани и парохијанке из Мађарске, предвођени протонамесником Светомир Миличићем, дивили су се светињи, њеној раскошној духовној лепоти, која уме да засени сваку хришћанску душу која дође овамо на извор вере живе да утоли вапијућу глад и жеђ за Богом. Отворено срце житеља ове свете обитељи, анђелским животом

преображено, кадро је да прими, утешити и загреје многе, па тако је то било и у случају поклоника из Сегедина и околине. Свима њима о манастиру, његовом историјату и свакодневном животу, говорио је о. Доситеј, игуман манастира, а монахиње су се пак побринуле за право, истинско незаборавно гостољубље. На крају боравка у најбројнијем женском манастиру у Срему (по бројности, у Србији заузима друго место), Јелена Фаркаш Сеја, председница Самоуправе Срба у Сегедину и Боривој Рус, председник Сегединске месне српске заједнице сестринству и старешини манастира уручили су пригодне поклоне и тешка срца кренули даље на пут.

Пошто су доста времена провели у Гретегу, одлука је пала да се због објективних разлога не иде у Ново Хопово, већ сместа да се крене за Сремске Карловце. Пошто је био суботњи дан, све је било затворено, чак ни музеји нису радили. Ова чињеница је свакако растужила поклонике из Мађарске, но, на срећу зато им се пружио прилика да погледају Саборни храм, чувену Карловачку гимназију, римокатоличку цркву, односно, културно-историјске споменике, важне грађевине које се налазе у самом центру града.

Приликом боравка у Сремским Карловцима група поклоника се и сама уверила да је град захваљујући својој славној прошлости остао важан кул-

турни и духовни центар српског народа.

Након краћег одмора, група поклоника, пуна доживљаја и духовног угођаја, кренула је за Мађарску. Следеће поклоничко путовање Сегединске српске народносне самоуправе и Сегединске месне српске заједнице предвиђа се крајем августа, почетком септембра, а маршрута ће бити Сарајево-Мостар.

П. М.

Манастир Гретег

НЕВЕН

Литерарни радови српских ученика

Стихови основаца из Будимпеште

Математика у стиховима

Троугао носим
Са њим се поносим,
Троугао прави
Стално ми је у глави.

Троугласта торба,
Троугласти шешир
То је сада мода
И наша разонода.

Професори нас уче
Са троуглом нас муче,
То је наша ноћна мора,
Ал' учити се мора.

Троугао у цркви
Оци Свети пазе
Троицу Свету
Да нам изобразе.

Сара Осшојић, 6. разред

Математика

A^2 ту сам тата-мата,
Површина од квадрата,
6 квадрата када се боцка
Добије се лепа коцка!
Порасле ми стране две,
ето трика,
То је слика правоугаоника,
Да мерим пречник имам дар,
Зову ме Стефи-шестар,
Баш мени много прија,

Ова лепа геометрија,
Само не знам шта се види,
Када дођу делтоиди.
Карте су ми као бомба,
Свих пет у знаку ромба,
Свака страна плови сама,
Ето нама паралелограма,
Х и У магију чине,
То су наше једначине,
Мој је стари прави дом,
Свака соба под правим углом,
Бројне су ми опције, из геометрије,
Када правим конструкције.

Стефан Марјановић-Монџоро, 6. разред

Нестао ми је троугао

Све бих дао кад бих знао
Да ли ми је негде пао
Или сам га неком дао
Нестао ми је троугао!

Добру вољу сам имао да
задатке своје решим
Ал' кад немам троугао
Сигурно ћу да погрешим!

Кад сам сео да их радим
Већ је било касно вече
Како сада да се вадим
Поче савест да ме пече!

Свуд по поду, испод стола
Почео сам тад да вирим
Од очаја и од бола

Нисам мого да се смирим!

Мајка теши ал' не вреди
На крају се сетих тек,
Кад се срце тако следи
Игрица је прави лек!

Ђурђе Бујарчић, 6. разред

Ромб-реп песма

Имам све једнаке стране
и уз то две нормалне дијагонале
за породицу моју питајте
паралелограме!
Између две и две бочне стране
Имам све једнаке углове наспрамне.
Имам по два оштра и два тупа угла.
Ова мала рима уће ти у вугла.
РОМБ, РОМБ, РОМБ..
РЕПУЈЕМ КО ГРОМ!

Лазар Ђурић, 6. разред

Ромб

Ево га ромб – удара ко атом-БОМБ!
Он је квадрат укосан и увек је
КОНВЕКСАН!
Једнаке су странице, а углови обично НЕ!
Он није правоугаоник, а делтоид
ЈЕСТЕ!
То је ромб, сазнао си
Сад си ти ПАМЕТНИЈИ!

Милан Грунчић, 6. разред

Какав ли је једнакокраки троугао

Ова форма има три угла, јер је врста ТРОУГЛА!
Мој троугао има свега један угао прав, а остала два пола од њега верујте ми то је тајна свега!
Ова форма има три угла, јер је врста ТРОУГЛА!
Нема зеза, има веза:
Опишем ли круг око њега
Из центра свега
Једнако сам удаљена до његових темена.
Ова форма има три угла, јер је врста ТРОУГЛА!
Овај троугао као и сви троуглови не може бити неконвексни.
Ова форма има три угла, јер није врста четвороугла!
Нема зеза има веза:
Ова форма је правоугла
врста ТРОУГЛА!

Анелики Иванов, 6. разред

Летњи фестивал у Тукуљи

МУЗИКА

Звонко Богдан на манифестацији „Summer Fest”

У оквиру традиционалног летњег фестивала *Summer Fest*, у понедељак, 13. августа, у Тукуљи је гостовао Звонко Богдан, музички доајен певања уз тамбурице, извођач, композитор и текстописац народне

жава у три града, Тукуљи, Сигетсентмиклошу и Бати. Српска самоуправа у Тукуљи, са својом председницом Зором Пејовић, такође је редовни покровитељ манифестације *Summer Fest*.

једничких програма, свако место организује и сопствене програме у зависности од својих могућности. Прва манифестација, одржана у Сигетсентмиклошу, био је концерт оркестра Бобана Марковића, на којем је гостовала Бранка Башић. Овај концерт одржан је и у Бати. У Тукуљи је са својим бендом наступио и Марко Марковић, син Бобана Марковића, који својим музицирањем у балканске ноте уноси џез ритам.

Ласло Халас има више функција у Тукуљи. Каже да је првенствено музичар и поносан је на свој оркестар „Коло” и на Јужнословенско плесачко друштво, које је недавно обележило 50 година постојања. Такође је,

председник Хрватске самоуправе у Тукуљи.

„Ја сам фолклораш. Некада сам био члан Савеза Јужних Словена и везан сам за нашу музику, ма чија она била. Веома сам активан и то ми прија, имам много пријатеља у Србији, са којима одржавам редовне контакте. У септембру настављамо са игранкама у Културном центру Ференцварош, које окупљају љубитеље фолклора независно од националне припадности”, изјавио је Халас за наш лист.

После концерта Звонко Богдана, за добро расположење посетилаца био је задужен оркестар „Ледина” из Тукуљи.

К. П.

Звонко Богдан и тамбураши на сцени у Тукуљи

музике. Његове добро познате песме донеле су у Тукуљу дах Војводине, пробудиле емоције и сету. Звонко Богдан је концерт почео речима: „Вечерас ћу да певам песме, пјесме и писме!”. У пратњи изврсног Тамбурашког оркестра Радио-телевизије Нови Сад, низале су се добро познате песме, а извођаче је пратила многобројна публика. Овај концерт је био једна од манифестација овогодишњег Летњег фестивала који се одр-

жава у три града, Тукуљи, Сигетсентмиклошу и Бати. Српска самоуправа у Тукуљи, са својом председницом Зором Пејовић, такође је редовни покровитељ манифестације *Summer Fest*.

Зора Пејовић Секел и Ласло Халас

Насијуи йојуларних музичара

Концерти Бобана Марковића и Бранке Башић

Љубитељи забаве у Жупанији Барања ни ове године нису остали ускраћени, наиме, слично ранијим, и ове године одржан је популарни Фестивал „Ђавољи катао”. Традиционална манифестација, која је трајала од 31. јула до 4. августа, и ове године је на више локација нудила своје програме Бремену.

Међу њима, већ првог дана, био је уприличен концерт Трубачког оркестра Бобана Марковића из Владичиног Хана. По многима најбољи трубач на Балкану, није само свирао, него је и певао и то бројне хитове који су популарни у Мађарској. Штавише,

Бобан Марковић се и овом приликом потрудио да публици приреди изненађење, а овом приликом то је била Бранка Башић, популарна вокална солисткиња, познати извођач етно песама. Она је, праћена од стране трубача, извела две познате песме и испраћена овацијама публике.

Како нас је информисала млада певачица, сарадња између ње и оркестра Бобана Марковића датира од прошле године и у последње време све чешће добија позиве од музичара из Србије да им се придружи на концертима. У то се публика могла уверити и 12. августа у Сигетсентмиклошу, на Фестивалу „Summer Fest”, где се поновио наступ сјајних свираца и све популарније вокалне солисткиње, родом из Чипа.

Бранка Башић је током Фестивала „Ђавољи катао” имала још један наступ, а одмах потом отпутовала је у Пољску, где ју је са једним тамошњим оркестром чекао заказан концерт.

П. М.

Међународни фолклорни фестивал

Фолклораши из Краљева пред Сегединцима

У Сегедину је одржан 28. по реду Међународни фолклорни фестивал, уз учешће три ансамбла из Мађарске и шест из иностранства. На овогодишњој смотри у граду на обали Тисе наступало је и Културно-уметничко друштво „Железничар” из Краљева. Уметнички руководилац Краљевчана Драгољуб Милосављевић, у Сегедин је повео 30 играча узраста од 16 и 17 година, као и седморо музичара. Ово културно-уметничко друштво, које на свом репертоару има све етнокорееолошке области Ср-

бије, у средишном граду Жупаније Чонград представило се са „Играма из Грузе”, „Играма из Црне Траве” и „Играма из Беле Паланке”.

Фолклораши из Србије су како приликом дефилеа кроз град, тако и на Тргу Дугонич и у Малом позоришту, где су имали наступе, топло поздрављени приликом извођења програма, а посебно су одушевили у Десци, у Сеоском дому, где су се у друштву КУД-а „Кочо Рацин” из Скопља представили и локалној публици.

П. М.

ФЕЉТОН

Српски добровољци из Мађарске у Великом рату (27)

Под ударом бољшевичке пропаганде и антипропаганде

Борци преостала два пука Српске добровољачке дивизије никада нису угледали Архангелск и обалу Белог мора. Воз којим су путовали задржан је у Јарослављу управо на дан Ваведења Пресвете Богородице. Бољшевици су спречили да композиција настави путовање. Узалуд је интервенисао Мирослав Спалајковић, посланик Краљевине Србије у Русији, црвеногардејци нису попустили. Мину и читав месец у залудном ишчекивању. Студен и снег учинише им живот неподношљивим. Промрзли и мрзовољни, шћућурени око металних пећи наред вагона, испружени на лежајевима, сркали су чај, богорадили због хаоса који је захватио Русију и пљували по бољшевицима и по својој злој судбини. Руске новине су пренеле вест да је 20. новембра 1917. године, украјинска Централна Рада у Кијеву прогласила Украјинску Народну Републику.

Срећом, залихе хране биле су обезбеђене. Чаја и на претек, а хлеб и конзерве је команда набављала захваљујући подигнутом кредиту. Најгоре је било ишчекивање. Подмукла неизвесност им се увукла под кожу, што је било горе од свих ледених мразева и снежних кијамета. Незадовољство је из дана у дан све више бубрило претећи отвореном побуном. Док су једни били за то да се одлучно супротставе бољшевицима, други су мислили да би то било равно самоубиству.

Руси су са жестином у гласу говорили да су бољшевици продали Русију. Бољшевици су све упорније настојали на томе да се добровољци разоружају.

У Јарослављу их дочека вест о потписаном примирју између Совјетске Русије и Немачке. „Оће ли се без нас свршити рат?“, питао се Жарко Ристов. Но, вести које су стизале са солунског, италијанског и француског ратишта нису указивале на скорашњи прекид ратних дејстава.

Руси су са жестином у гласу говорили да су бољшевици продали Русију. Завлада бес и очај.

Бољшевици су све упорније настојали на томе да се добровољци разоружају. Једнога дана, на перону железничке станице, у пратњи до зуба наоружаних црвеногардејаца, окупљеним добровољцима се обратио Душан Семиз: „Другови! Куцнуо је и тај судбински час да се Добровољачка дивизија што пре распусти! У животу сваког радника и сељака данас је најважнија ствар спровођење класне борбе против непријатеља пролетаријата! Свануло је сунце светле будућности израђиваних широких народних маса! Сви ми, радници и сељаци, постојано и немилосрдно треба да се обрачунамо са остацима бездушне и подле буржоазије и њених лакеја. Другови! Куцнуо је давно очекивани час! Руски пролетери су схватили важност датог нам историјског момента! Препознали су и искористили једин-

ствену мисију коју помоћу пролетерске диктатуре спроводи славна Совјетска република на челу са другом Владимиром Иљичем Лењином! Живео интернационализам! Живело бескласно друштво слободних и равноправних пролетера! Другови добровољци! Супротставите се националистичкој пропаганди својих официра и одреците се слуганске послушности! Другови, Добро-

вољачка дивизија ничему другом и не служи до очувању монархије и њених користољубивих улизица! Ваши прави непријатељи нису аустроугарски, бугарски, турски и немачки војници! Не! Ваш прави непријатељ је обучен у официрску униформу! Окрените се и уперите своје оружје у њих! Они су ваши класни непријатељи! (...)

Драгомир Дујмов

ЖИВОТНИ СТИЛ

Зашто није као на почетку?

Живот нас мења, а тиме и нашу везу са партнером

Када двоје осете међусобну привлачност тада улазе у однос упознавања и приближавања који – ако је процес међусобног оцењивања обострано задовољавајући – резултира оном почетном љубавном везом коју зовемо забављање. Уколико је почетак за обоје задовољавајући, у већини случајева прелази у „озбиљну везу“ која би, ако је задовољавајућа, требало да пређе у брак и заснивање породице.

Сасвим је природно да људи на основу дуготрајнијег понашања партнера закључују ко је он, какав је као личност и колико им одговара као партнер, да би се на основу тог закључка одлучивали за даљиостанак у вези. Када утврде какав је, претпостављају да се он неће променити и да ће и у наредним деценијама бити онакав какав је био у прве две године.

Оно што се, међутим, дешава у већини веза и бракова јесте да се партнери мењају, то јест да мењају своје понашање, што значи да се и веза мења и да више није онаква каква је била у почетном периоду. Тада можемо чути питања као што су: Зашто се не понаша као на почетку? Шта да урадим да се поново заљуби у мене? Другим речима, партнери су помало разочарани или се, чак, осећају изневерено и преварено, јер је испало да партнер није онакав каквим им се неко време представљао.

У већини веза и бракова мења се однос међу партнерима, јер он има своје развојне циклусе, што поред осталог доноси и промену животних приоритета, преузимање улоге супружника и других друштвених улога

Неколико је разлога за промену партнеровог понашања: „разљубљивање“, промена приоритета, преузимање улоге супружника, преузимање других друштвених улога и слично.

Иако заљубљеност није прва фаза љубави, она јесте прва фаза љубавне везе. Основни механизам у заљубљивању је идеализација: уверење да је партнер управо онај прави, потпуно одговарајући. У одржавању ове илузије учествују два момента. Први је да се на ту другу особу пројектује сопствена представа о идеалном партнеру, тако да се она не види каква јесте. Заљубљени је „слеп“ за друге аспекте личности те личности. Други моментат је да се партнер труди да се у стварности што боље представи како би повећао шансе да буде прихваћен и вољен. Када особа жели да се толико допадне некоме да би тај други хтео да са њом уђе у љубавну везу, онда је то њен приоритет, главни циљ којем подређује друге циљеве у свом животу, а кад га оствари, осети се прихваћеном и сигурном у вези, тада одржавање везе није њен главни приоритет, већ се посвећује другим животним циљевима.

Некада партнери промене своје понашање због тога што су ушли у улогу супружника. Та нова улога подразумева друкчији сценарио: њима се тад у глави активира друкчији „програм“ тако да почну да се понашају у складу са оним што мисле да та улога подразумева, мењајући претходни однос.

Сви ови разлози доприносе томе

да веза не може остати онако идилична и страсна као што је била у почетном периоду. Захтев да она остане онаква каква је била на почетку јесте нереалистичан. Емоционална зрелост подразумева да оба партнера знају да је веза нешто динамично што има своје развојне циклусе, а да нереална очекивања могу покварити иначе добру везу или брак. ■

Са задовољством вас позивамо на

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ПРВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Српске основне школе у Сегедину

У недељу, 2. септембра 2018. у 16.00 ч.

Свечаност ће бити одржана у привременим просторијама Српске основне школе „Никола Тесла“, у Сегедину. Након свечаног отварања школске године, уметници Српског позоришта у Мађарској извешће представу за децу „Насредин Хоца“.

Адреса:
Московски булевар бр. 11
6722 Сегедин

ПРАТИТЕ ИНТЕРНЕТ ПОРТАЛ „ВАРОШ РТВ“

Недавно је почео рад интернет портал „Варош РТВ“, који својим видео и аудио прилозима прати и живот српске заједнице у Мађарској, али и културну сцену Србије и Мађарске. Осим интересантних прилога, поједине емисије и преносе је могуће пратити и живо. Пратите нас на интернет адреси: www.varosrtv.com и на Фејсбук профилу [Varosrtv](https://www.facebook.com/varosrtv). Ваше предлоге и сугестије примамо на имејл адресу: varos.rtv@gmail.com

VÁROŠ RTV

Terra Travel, Gračanička 16
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2632-921; +381 11 630-1591
Dežurni telefon: +381 64 802-6680
Telefon u Budimpešti: +36705047240
info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

ДАНИ ПОЗОРИШТА И КУЛТУРЕ И ПРОСЛАВА ВЕЛИКЕ ГОСПОЈИНЕ

Српски Ковин - Ловра

Од 30. августа до 1. септембра 2018.

30. август:

20.30 ч. - Копродуција Удружења народносних позоришта у Мађарској, Српског позоришта у Мађарској и јерменског народносног позоришта у Мађарској „Artashat“ „ЧОРБА“ (представа на мађарском језику); режија: Данијел Ердељи; улоге тумаче: Федра Алмошд, Илдико Франк, Зорица Јурковић, Фоитос Колатос, Естер Конц, Линда Тот Г. Келер, Тунде Тројан; цена улазнице: 1000 фт.

31. август:

20.30 ч. - Копродуција Српског позоришта у Мађарској и циганског народносног позоришта „Cinka Panna“: „ПОЛИКА“ – Аполонија Ковач (музичка драма на мађарском језику); написао и режирао Милан Рус; у улози Полике: Јудит Јонаш, првакиња Циганског театра; музичари: Милан Рус, Бранимир Ђорђевић и Миклош Лакатош; цена улазнице: 1000 фт.

1. септембар:

20.00 ч. - Продукција Српског позоришта у Мађарској: „Насредин Хоца“; режија: Милан Рус; улоге тумаче: Митар Мирко Кркељић, Тома Принц, Тина Чорић, Јосо Маториц, Ратко Краљевић, Бранимир Ђорђевић, Дејан Дујмов, Андреа Дока, Милан Рус Сви сценски програми одвијаће се на летњој позорници Дома културе у Ловри.

МЕСЕЦ СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Од 7. септембра до 5. октобра 2018.
Будимпешта

Свечано отварање манифестације
7. септембра у 19.00 ч.

„Месец српске културе“ биће отворен концертом под називом „Ренесанса заборављеног Петра Стојановића“, у извођењу квинтета „Алтро Сенсо“ под руководством Наташе Шпачек. Петар Стојановић, чија ће дела бити на репертоару, један је од најзначајнијих српских композитора, који је рођен у Будиму, а живео и стварао углавном у Србији.

У оквиру програма биће отворена изложба посвећена стваралаштву и животу Петра Стојановића.

Адреса:
Свечана сала Текелијанума
(V. ker. Budapest, Veres Pálné u. 17)

Резервација места на имејл адресу:
kd.centar@gmail.com

ИНФО СЕРВИС

Краљевски књижевни клуб „Крађорђевић“ расписује

КОНКУРС „КАРАЂОРЂЕ И КАРАЂОРЂЕВИЋИ“

Из њавилника конкурса:
ПОЕЗИЈА – највише три песме
ПРОЗА – до седам куцаних страна
ЛИКОВНА УМЕТНОСТ – један рад

Рок за слање радова:
31. август 2018. године

Поред краће биографије, доставити име, адресу и телефон. Радове слати на адресу: Чингријина 14, 11050 Београд, Република Србија. Имејл за информације: uprava.karadjordjevic@gmail.com. Свечано уручење повеља „Крађорђевић“ најуспешнијим учесницима конкурса биће уприличено на Св. Петку, у Београду.

Библиотека „Браћа Настасијевић“ из Горње Милановца расписује *наирадни конкурс*

ТРАГОМ НАСТАСИЈЕВИЋА

Категорије конкурса обухватају песму, кратку прозу и есеј. Оквирна тема конкурса јесте стваралаштво чувене уметничке породице Настасијевић, премда ће стручни жири, који именује Библиотека, у свим категоријама ценити и остале самосталне и аутентичне уметничке прилоге.

Као и ранијих година, позивамо ствараоце свих узраста – ученике основних и средњих школа, затим одрасле – афирмисане и неафирмисане. Запослени у Библиотеци немају право учешћа на конкурс. Текстове достављати искључиво у електронској форми, у PDF и WORD формату, фонт Times New Roman, 12; обим текста не би требало да прелази 15000 карактера (са размацама). Библиотека задржава право лекторисања прилога, због објављивања, уз консултацију са аутором.

Конкурс је отворен до 10. септембра 2018. године. Стручни жири ће 20. септембра 2018. објавити резултате конкурса. Награђени радови биће објављени и промовисани у зборнику Библиотеке „Слово Ђирилово“, током манифестације „Дани Настасијевића“ у октобру 2018. Ауторска права и међусобни односи учесника конкурса и Библиотеке биће уређени уз поштовање позитивних прописа. Уз широко поштовање слободе уметничког стварања, Библиотека задржава право да не узме у разматрање радове који заговарају било који облик нетолеранције и дискриминације.

Радове достављати на email адресу:
konkursgmbiblioteka15@gmail.com, са назнаком:
Конкурс „Трагом Настасијевића 2018.“
Контакт: gmbiblioteka@gmail.com, www.bibliotekagm.com

Гостовање Српског позоришта у Сегедину

2. септембра, у 16.30 ч.

Адреса: Szeged, Moszkva krt. 11.

Продукција Српског позоришта у Мађарској:
„Насредин Хоца“

Режија: Милан Рус
Улоге тумаче: Митар Мирко Кркељић, Тома Принц, Тина Чорић, Јосо Маториц, Ратко Краљевић, Бранимир Ђорђевић, Дејан Дујмов, Андреа Дока, Милан Рус (Улаз је бесплатан)

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ✦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ✦ За издавача: др Јадранка Гергев ✦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ✦ На захтев издавача листа, уредништво не лекториса текстове појединих аутора из Мађарске, што значи да одговорност за стил, језик и објављене чињенице преузима аутор. ✦ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma) ✦ Фотограф: Иван Јакшић ✦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ✦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ✦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ✦ Web: www.snnovine.com ✦ Графички целоком листа: Карољ Сабо ✦ За шtamпарију Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ✦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ✦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ✦ HU ISSN 2061-0238

СА ЛИЦА МЕСТА *Духовне свечаности у Сентандреји*

Дан који је најавио Христово страдање, васкрсење и славу

У Сентандреји је 19. августа прослављено Преображење Господње, велики православни празник којим се обележава завршетак лета и почетак јесени. У православу овај празник се убраја у 12 великих Христових празника. Посвећен је сећању на догађај Христовог преображења на гори Травор, када он најављује своје потоње страдање и славу. Истовремено је одржана и Сентандрејска српска бучура.

Празновање је почело 18. августа, служењем празничног бденија у Преображенској цркви. На сам дан празника, велики број верника окупио се у цркви на Светој архијерејској литургији, коју је служио епископ браничевски др Игњатије Мидић. Преосвећеном владика су саслуживали протојереј-ставрофор Илија Галић, парох у Батањи, протојереј Лазар Пајтић, архијерејски намесник мохачки, протојереј-ставрофор Војислав Галић, сентандрејски парох, протојереј Зоран Остојић, архијерејски намесник будимски, јереј Иван Животић, из Епархије браничевске, јереј Љубосав Милисавић, парох у Помазу, јеромонах Варнава Кнежевић из Сентандреје и ђакони, Ненад Радаковић из Епархије браничевске и Зоран Живић из Будимпеште.

Владика Игњатије Мидић, који је недавно изабран за декана Православног богословског факултета у Београду, беседио је након прочитаног одељка из Јеванђеља и, између осталог, рекао:

„Наша вера није заснована на теоријама и спекулацијама, већ на историјским догађајима, као што је рођење господина нашег Исуса Христа, његов живот, распеће и васкрсење. Такав догађај је и Преображење Господње. Сви ти догађаји указивали су на спасење, указивали су да ће се нешто десити у будућности. Преображење је указивало на страдање Христово и на његово васкрсење. Наша вера и наше спасење зависе од догађаја другог доласка Христовог и васкрсења мртвих, свеопштег васкрсења, када ће бити укинута смрт. Према речима светог апостола Павла, ако мртви неће васкрснути, тада историја нема никаквог смисла и није постојала. Овај догађај ће нама даровати живот вечни и њега ће учинити господ. Он од нас тражи да се ми уздамо у њега и да желимо живот вечни и царство божије. Онда ће га нам он и дати. Ми ту ништа не можемо, све зависи од његове воље и зато то називамо даром. Зато је наша вера и благодарност. Ова литургија, ехва-

ристија на грчком, није ништа друго. Њом благодаримо за све што је учинио господ и што ће за нас учинити.“

На литургији је појао сентандрејски хор „Јавор“ под вођством Мирослава Брцана, освежен новим, младим члановима. Њихови гласови и снажан баритон ђакон Ненад Радаковић, учинили су литургију веома свечаном. Владика Игњатије је на крају благословио и освештао грожде, које се традиционално благосиља на овај празник и дели верницима.

Прослава је настављена у поподневним сатима, вечерњим богослужењем. У препуној цркви служили су отац Павле Каплан, парох у Бати и ђакон Ненад Радаковић. У храму је освештан колач и благосиљано коливо, а владика Игњатије је пререзао славски колач и преломио га заједно са Ненадом Станковићем.

Међу Сентандрејцима и њиховим гостима је већ традиционално саборовање на Преображење, у порти светог храма. И овога пута, уприличен је фолклорни програм, у коме су учествовали гости из Бечеја - оркестар „Беус“ под управом Мише Силачког и КУД „Табан“ из Будимпеште. Душан Вуковић, уметнички руководилац КУД-а „Табан“, био је задужен за музичко-фолклорни програм. Млађа група фолклораша одиграла је „Влашке игре“, а старија „Игре из Мачве“. После програма, гости су се ухватили у коло са играчима и покушали да следе њихове увежбане кораке.

Ову манифестацију су организовали: Црквена општина и Српски културни клуб из Сентандреје, који је са својом члановима: Костом Вуковићем, Милетом Маргаритовићем, Дејаном Дујмовом, Душаном Вуковићем и Кати Гереч, обновио свој рад. Средства за ову манифестацију обез-

бедило је Министарство за људске ресурсе, ЕМЕТ.

Прослави је присуствовао велики број верника и туриста. Веселе је настављено дефилеом до главног сентандрејског трга, где се повело коло, испред Трговачког крста.

Прослава је настављена у вечерњим часовима, на Тргу Цара Лазара, на бини поред ресторана „Корнер“, који је читавог дана нудио српске специјалитете. Песме оркестра „Село“ из Ловре са вокалним солистом Николом Скорићем и оркестра „Беус“ одушевиле су публику и подигле на ноге и старо и младо.

Ова посебна, свечана атмосфера, која сваке године на Преображење завлада Сентандрејом, трајала је до касно у ноћ. Кад је све утихнуло, сентандрејски торњеви и ћирилични натписи остали су да посведоче да је овај живописан градић на Дунаву, некада био значајно српско средиште у Мађарској.

(Галерију фотографија погледајте на Фејсбук профилу нашег листића)

Катарина Павловић

